

Vass diskussion om sprutor i Visby

Från vänster till höger: Håkan Jonsson (Folkhälsosstrateg), Morgan Johansson (Folkhälsominister), Tomas Hallberg (ECAD)

Både Folkhälsoministern Morgan Johansson och svenska narkotikasamordnaren Björn Fries bjöd in till sprututbytesdebatt när svenska ECAD nätverket möttes för sin årliga nationella träff.

Visby bjöd in med högsommarväder och ett trevligt varierat program, något som uppskattades av de 12 medlemskommuner som tog sig över havet.

- Att Gotland både är kommun och landsting löser inte alla samarbetsproblem, förklarade kommunalrådet Åke Svensson. Det finns fortfarande ett starkt revirtänkande som vi måste arbeta bort. Att ön med sina 58 000 invånare är relativt hanterbara visade dock den goda översikt av preventionsarbete som presenterades under de båda dagarna.

- Jag fick många kritiska frågor när jag för något år sedan gick ut med att jag ville se Visby tråkigare, berättade länspolismästaren Anette Wilén. Vad jag egentligen menade var att vi var tvungna att stävja det ungdomsfylleri och busliv som satt prägling på framförallt Visby innerstad under sommaren 2003. Det har vi också lyckats med. Både 2004 och 2005 har varit betydligt lugnare. Visby har trots allt ett världsarv att bevara och det gör vi inte om barnfamiljer och äldre skräms bort av ungdomar som inte följer några regler.

Både Morgan Johansson och Björn Fries hade förberett sig på en diskussion i sprututbytesfrågan med tanke på det stundande

beslutet i riksdagen. Eftersom det inte fanns någon särskild punkt på programmet bjöd Fries in de som var intresserade till en timmes samtal efter första dagens slut. Ett 20 tal delegater nappade och många av de kända argumenten byttes under lugna former. Fries menade att, sprututbytesförslaget som han skrivit baseras på att det är en smittskyddsåtgärd, men konstruktionen gör att det kanske inte blir någon utvidgning. Det kan till och med bli så att Malmö och Lund får lägga ner för att de inte följer anvisningarna med krav på vårdplatser och avgiftning etc.

Andra dagens huvudtalare, folkhälsominister tog även han själv upp tråden med sprutorerna.

- Det är motståndarna till sprututbytesprogrammen som skall visa att de är skadliga, understök Johansson.

- Vi måste komma till ett avgörande i frågan och vårt förslag kommer att få stöd i riksdagen, fortsatte Johansson.

- Det här är ett sätt att skicka svarte Petter till kommunerna och landstingen, menade ECAD:s Tomas Hallberg. Riksdagsbeslutet blir inget avgörande utan början på en evighetsdiskussion som kommer att fortgå ute i landet.

- Sprututbyte är en smittskyddsåtgärd som fungerar och det visar bred internationell forskning, bland annat från WHO, argumenterade Morgan Johansson.

- Den WHO rapporten som man hänvisar till är skriven av Alex Wodak, en förgrundsfigur i legaliseringsrörelsen. Jag har själv träffat Alex Wodak och hört när han predikat att sprututbytesprogram är en av de viktigaste åtgärderna för att nå legaliseringsrörelsens mål, så den WHO rapporten är inget jag litar på, svarade Hallberg.

Se sidan 3

Minskad opiumodling i Afghanistan

För första gången sedan talibanregeringen tvingades bort 2001 minskar opiumodlingen i Afghanistan. Arealen minskar i år med drygt 20 procent, men på grund av gynnsamt väder backar själva skörderesultatet bara med två procent. Det visar en ny rapport från UNODC om opiumsituationen i landet.

Sedan talibanstyret tvingades bort 2001 av USA-alliansen så ökade åter opiumodling och raffinering till heroin i laboratorier i det fattiga Afghanistan. Men nu noteras en förändring i drogutvecklingen, detta efter omfattande insatser både från omvärlden och av den nya regimen i Kabul. Förenta nationernas organisation mot kriminalitet och droger, UNODC, ska senare i höst att presentera en ny rapport om opiumsituationen i Afghanistan. Redan nu redovisas dock några trender.

FN-organets chef Antonio Maria Costa berättade redan i juni, när han i Stockholm presenterade organisationens rapport över narkotikasituationen i världen, att odlingsmarken för opium har minskat i Afghanistan. Enligt den nya rapporten odlades det ifjol opium på ungefär 131 000 hektar, medan det i år odlas opium på 103 000 hektar. Det betyder att den odlade arealen på ett år har minskat cirka 21 procent. Minskningen tillskrivs enligt FN-rapporten flera faktorer: bland annat president Hamid Karzais uppmaning till bönderna att övergå till andra grödor. Men även tvingande polisinsatser och officiellt förbud mot narkotikahandling.

Också världsmarknadsläget har inverkat dämpande på odlingsintresset då ökat utbud av råopium har lett till sjunkande priser, framför allt för odlarna.

Se sidan 2

Bilden <http://opioids.com>

Ridsportare ger hopp om nya förebilder

Från vänster till höger: Andrea Muccioli (San Patrignano), Tomas Hallberg (ECAD), Åke Setreus (ECAD), Krister Karlsson (KRIS)

EM i hästhoppning som arrangerades 20-24 juli, av San Patrignano, ett av världens största behandlingskollektiv för narkomaner, kan bli stilbildande för stora idrottsarrangemang. För första gången arrangerades en idrottstävling av en sådan storlek och dignitet av f d missbrukare. Det var också första gången som före detta missbrukare själva fick chansen att i ett eget arrangemang föra fram ett narkotikapolitiskt budskap.

ECAD var på plats för att som partner göra reklam för sig själva och bidra med kunskap om europeisk narkotikapolitik.

ECAD hade inför tävlingen kotaktat Malin Baryard för att få henne att ställa upp som affischnamn för tävlingen. Den italienska arrangören gjorde ingen hemlighet av att hon var nummer ett på önskelistan. En ung idrottstjej med en fantastisk utstrålning som dessutom är nybliven mamma, kunde inte bli mycket bättre.

«Jag ställer mer än gärna upp, meddelade Malin Baryard. Alla barn bör få växa upp i en drogfri miljö. Själv har jag haft tur som inte mött droger under min barndom. Det var inget som man ens pratade om när jag liten.

Jag har inga problem att ställa upp som förebild. Jag vet att jag är en förebild antingen jag vill eller inte. Då är det lika bra att försöka var en god sådan.»

Kanske är vi som arbetar mot droger allt för försiktiga med att fråga goda förebilder om de vill medverka i liknande sammanhang. Det finns så många starka personligheter som säkert skulle ställa upp om de bara blev tillfrågade.

En representant för nästa års VM arrangör i Tyskland förhöorde sig mycket noga om ECAD/San Patrignanos samarbete inför EM. Han skulle undersöka om det gick göra ett liknande mästerskap med både en idrottslig del och ett socialt budskap.

Social sponsring kanske också kan vara ett sätt att få med städer som arrangerar för olika stora evenemang. Ett arbete med en förändring av människors syn på droger i en positiv miljö kan ge långsiktiga vinster som arrangerande städer senare kan räkna hem.

Hur gick då mästerskapet? San Patrignano hade med en egen häst som tyvärr inte lyckades placera sig. Men bara det att kunna få med en häst till mästerskapet är en seger i sig vilket märktes på ovationerna som ekipaget fick av publiken. Malin Baryards häst Butterfly Flip fick tyvärr en infektion under tävlingen och vägrade ut sig.

Häftiga åskregn föll under flera timmar under två av tävlingsdagarna ända fick arrangören mycket höga betyg av både deltagare, publik och pressen.

ECAD fick chansen att visa upp sig i en annorlunda miljö. Intresse för vår monter var god och vi skall var mycket nöjda med den uppmärksamhet vi fått i olika massmedia över hela Europa. (Till och med en Japansk tidning hade en artikel om Malin Baryard, ECAD och Sanpatrignano)

Fakta om San Patrignano

- Ett behandlingskollektiv för narkomaner, de flesta heroinister.
- Ca 1800 bor på 3 olika ställen i närheten av Rimini i Italien.
- Ca 70 % är fortfarande drogfria två år efter avslutad behandling.

Tomas Hallberg, ECAD

Vi på ECAD:s kontor gratulerar vår medarbetare, Åke Setréus, till att han har slutat röka från och med den 11 september .

Minskad opiumodling i Afghanistan

Från sidan 1

Men trots minskad areal så har själv opiumskörden inte minskat lika mycket, bl a till följd av gynnsamt väder. Enligt UNODC:s beräkningar kommer den beräknade skörden att uppgå till 4 100 ton opium, en liten minskning jämfört med fjolårets nivå på 4 200 ton opium. Även om det är en minskning och en betydligt lägre nivå än under rekordåret 1999, så kommer Afghanistan fortfarande att stå för 87 pro-

cent av världens totala opiumproduktion. Regeringens program för att med tvång röja bort opiumodlingar anses haft viss effekt.

- Hotet om tvångsröjning av opiumodlingar har förstärkt president Karzais övertalningsförsök och vi har alla lärt oss att när man förstör grödor så måste bönderna få hjälp att utveckla lagliga ekonomiska aktiviteter, påpekar Antonio Maria Costa (bild) i ett pressmeddelande.

För 2005-2006 har en halv miljard dollar

avsatts för insatser på Afghanistans landsbygd. Costa underströk vid en presskonferens i Kabul på måndagen nödvändigheten av att fortsatt internationellt stöd.

- Det internationella samhället måste ha visdom att bekämpa både narkotika och fattigdom samtidigt, sade Costa.

UNODC:s rapport *The Opium Situation in Afghanistan* finns på www.unodc.org

Vass diskussion om sprutor i Visby

Från sidan 1

Malmö och Lund är ett bra exempel på att sprututbytesprogrammen har haft effekt. De hade inga nysmittade injektionsmissbrukare förra året jämfört med Stockholms 13, berättade Folkhälsoministern.

- Vi hade heller inga smittade i Göteborg, svarade Ove Lundgren.

- Göteborg testar inte lika många som i Malmö-Lund området, replikerade Johansson.

- Vi testar i stort sett alla tunga missbrukare eftersom de förr eller senare hamnar på häktet eller på behandlingshem, sade Lundgren.

- Om sprututbyte nu är en fungerande smittskyddsåtgärd kan det väl inte vara upp till varje landsting att bedöma om de skall införas eller inte, frågade Sven Persson från Gävle. Smittskyddsarbetet vilar på en nationell lagstiftning. Vi skulle aldrig drömma om att låta enskilda landsting

bestämna huruvida de skulle bekämpa kolera eller inte om det dök upp en epidemi. Varför ska vi ha den här konstiga konstruktionen när det gäller sprutor som metod för HIV bekämpning?

Morgan Johansson aviserade även nya pengar till narkomanvården. Han poängterade vikten av att kommunerna på nytt började använda LVM institutet. Den kraftiga nedgången i LVM kan vara en av orsakerna till att vi fått en ökning narkotikarelaterade dödsfall.

Johansson glädde sig också av tillskottet på nya unga poliser. Många av dom kommer att vara ett tillskott i narkotikabekämpningen. I Lund, som ett exempel, har man tillskapat en grupp på 12 poliser som arbetar med narkotikabrott på gatunivå.

Hela Sverige, men kanske framförallt Skåne-regionen kan glädja sig åt de krafttag de danska myndigheterna har tagit i Kristia-

Från vänster till höger: Håkan Jonsson (Folkhälsostateg), Morgan Johansson (Folkhälsominister), Tomas Hallberg (ECAD)

nia och rensat ut haschlangarna från "Pusherstreet".

Morgan Johansson menade att det säkert har haft sin betydelse att vi i Sverige har tryckt på i frågan om Kristiania. Vår restriktiva politik har varit framgångsrik och det skall vi visa internationellt. ECAD fick ett särskilt tack för det arbete som organisationen gör som en viktig aktör mot legaliseringsrörelsen i Europa.

Tomas Hallberg, ECAD

Nytt program om narkotiska medel ratificerats i Lettland

Efter ett besvärligt och minutöst arbete införde det lettiska stadsrådet den 16 augusti ett nytt program *om narkotikamedelkontroll och restriktiva åtgärder för 2005-2008*. Programmet har bearbetats i 3 år och är grundat på EU rekommendationer från EU:s Strategi för Narkotika åren 2005-2012.

Programmet lägger tonvikten på två politiska domäner - reduktion av efterfråga och tillgång och internationellt samarbete och forskning, information och utvärdering. Det är genomarbetat i samstämmighet med Världshälsoorganisationens strategi **Health-21** (Health in the 21 century). Den följer också alla FN:s Konventioner mot Narkotikamissbruk. Den lettiska regeringen har följande prioriterat i området för den narkotiska medel kontrollen:

- Reducering av narkotikamissbruket, speciellt bland ungdomar;
- Förbättra möjligheter att rehabiliteras och återanpassas tillbaka till samhället för missbrukare;
- Minskning av narkotikamissbruk och kriminalitet så som smuggling och missbruk;
- Minskning av narkotikarelaterade brott och skademinskning i landet.

Målet med programmet är att stödja minskning av efterfrågan och tillgång, samt att minska dödsfallen, brott och hälsoproblem i samband med narkotikamissbruk.

Det finns också ett antal **delmål**:

- Att säkerställa ett produktivt samspel mellan institutioner som är engagerade i narkotikaspridning och kontroll, och internationellt samarbete;
- Att säkerställa en utveckling av planen beträffande reduktionen av tillgång och efterfrågan baserad på den generella antidrogpolitiken och enskilda program för att lösa tullens narkotika-problem och försäkra finansieringen av denna plan;
- Att utveckla ett långsiktigt preventionsprogram för olika målgrupper, försäkrande om dess uppstartande, ordentligt samordnat, kontinuerligt finansierat och verkställande uppgifter blir distribuerade;
- Att förbättra befintliga rehabiliteringsprogram och tillgängligheten (också för fångar), att utveckla ett samarbete mellan olika avdelningar och biopsykosociala (inriktade på att arbeta mot biologiska, psykologiska och sociala konsekvenser som uppstår vid narkotikamissbruk) medicinska metoder, samt att utveckla alternativa program (särskilt dem som vänder sig till de sociala och biologiska konsekvenserna som uppstår vid missbruk);
- Att förbättra samordningen, samarbetet och informationsutbyte mellan juridiska institutioner som jobbar med reduktionen av tillgången (polisen, tullverket, gränsskyddsstrupper osv.) och att införa ett informationssystem från dessa institutioner;

- Att förstärka den juridiska grunden, strukturen och resurserna i det Lettiska nationella övervakningssystemet - för att säkra dataackumuleringen, analys och spridning i enlighet med kraven från European Monitoring Centre for Drugs och Drug Addiction;
- Att utveckla en utbildningsplan för specialister som berörs av kampen mot narkotikan och missbruket, att arbeta med kriterium för olika områden och aktiviteter och deras utvärdering; att utforma en systematiskt och regelbunden utvärdering som sammanfattar alla faktorer kopplade till spridningen av droger och dess konsekvenser, samt att en utvärdering av introduktionsresultatet av detta program.

Några av planerade resultat :

- Minskning på inverkan av drogrelaterad kriminalitet på den sociala säkerhetsnivån för befolkningen;
- Fortsatt och stabil reduktion av antalet av missbrukare, samt att minska antalet förgiftningar och farliga preparat, speciellt bland ungdomar under 25...

Programmet kommer att genomföras inom en period på 3 år och kommer bekostas med ca 7 miljoner lats (ca 12 miljoner Euro).

Utförandet av det genomförbara resultatet listat här ovan beror på programmets styrning. Vi hoppas på att det även utförs i praktiken.

Andrejs Vilks, ECAD:s regional kontor i Riga

Öppet brev mot fria sprutor

Sprututbyte signalerar att samhället kapitulerar inför den narkotikarelaterade kriminaliteten. Det anser en rad drogsamordnare, vårdpersonal och poliser i Gävleborgs län.

Till hösten väntas ett förslag om legalisering av sprututbyte komma till riksdagen. Om detta realiseras bryts den svenska restriktiva modellen som kombinerar en kriminalisering av missbruk med rätten till behandling och rehabilitering. Vi menar att förslaget som nu kommer att läggas i riksdagen är dåligt och baseras på felaktiga antaganden.

Egentligen räcker det med att se på utvecklingen i vårt grannland Norge där man under lång tid frikostigt delat ut sprutor och som i februari månad införde "sprutrum" bemannade med sjukvårdspersonal. Den som besökt Oslo de senaste åren kan se hur kanyler ligger och skräpar bland annat i stadens parker. Någon effekt på smittspridning har det inte haft, däremot ökar antalet heroinister lavinartat.

Förslaget om sprututbyte tycks bottna i antagandet att sprututbytesprojektet i Malmö/Lund som pågått i 17 år gett positiva resultat vad gäller spridning av hiv och hepatit c (gulst). Det finns dock ingen som helst forskning på att så skulle vara fallet.

Förslaget framstår vidare som ett slag i luften ur ett hiv-perspektiv då Sverige inte drabbats av någon hiv-epidemi bland narkotikamissbrukare.

Cirka tre narkotikamissbrukare per år avlider av hiv medan mellan 300 och 400 personer avlider till följd av sitt narkotikamissbruk. Andelen hiv-smittade i Skåne, där sprututbyte pågår, är inte lägre än i resten av landet, detsamma gäller hepatit c-smittade.

Smittsamma sjukdomar liksom andra fysis-

ka konsekvenser av narkotikamissbruk kan åtgärdas genom en väl utbyggd hälsovård för narkomaner i samverkan med socialtjänst, polis och kriminalvård. Exempel på sådan väl fungerande verksamhet finns i Uppsala. Förutom den dubbla signal det innebär att samhället förser missbrukare med sprutor för att kunna använda illegala droger har sprututbyte ingen effekt på spridningen av sjukdomar.

Det signalerar däremot att samhället kapitulerar inför den narkotikarelaterade kriminaliteten och inte ser missbruk som ett allvarligt men behandlingsbart problem.

Den svenska narkotikapolitiken har i ett europeiskt perspektiv varit mycket framgångsrik och därför tror vi inte på att visionen om ett narkotikafritt samhälle nås genom att fritt ge narkomanerna verktygen till sitt missbruk.

I stället behöver det satsas på ökade resurser till narkotikapolisen, psykiatrin, socialtjänsten. Detta tillsammans med drogfria fängelser, avgiftnings- och behandlingsplatser samt stöd till de ideella aktörerna på området för Sverige en bit närmare det narkotikafria samhället.

Artikeln undertecknas av:
Marcus Häggström, drogsamordnare Söderhamn, Sten Sundqvist, närpolischef Söderhamn, Ossian Olsen, drogsamordnare Bollnäs, Ingrid Näslund, sjuksköterska Söderhamns beroendecenter, Mats Rudert, alkoholhandläggare Hofors, Sven Persson, hälsovårdssekreterare Gävle, Johnny Gustafsson, drogsamordnare Gävle, Rasmus Andersson, utbildningsledare Hasselakollektivet, Christer Skoglund, drogförebyggare Ovanåker, Helena Sundberg, närpolischef Ovanåker, Anette Wiktorsson, fd ordförande folkhälsorådet Sandviken, Annelie Mehtälä, gruppchef Gävle socialtjänst.

Av: Drogförebyggare m fl i Gävleborg/
Drugnews

Våra europeiska samhällen har experimenterat med och utvärderat både tolerans och intolerans gentemot illegalt droganvändande och drog missbruk. Det är våra reflektioner kring detta som styr oss mot icke-användning. Detta med hänsyn till vår hälsas väl.

ECAD is Europe's leading organisation promoting a drug free Europe and representing millions of European citizens. Drug dealing and drug abuse cause enormous problems in Europe. Nations and their citizens are affected by the consequences of drug abuse. ECAD member cities work to develop initiatives and efforts against drug abuse supporting the United Nations Conventions which oppose legalisation and promote policies to eradicate drug abuse worldwide. Has your city joined ECAD?

Skottland: Maxie Richards kämpar på

En av Skottlands mest ihärdiga kämpar för ett narkotikafritt samhälle, Maxie Richards, har fått en egen award utnämnd efter sig. Det är förre partiledaren för de konservativa. Iain Duncan Smiths nystartade center för social rättvisa som har instiftat ett pris i Richards namn.

Maxie Richard har gjort sig känd för att kämpa för drogfri behandling för missbrukare i Glasgow. Hon har sedan 1986 hjälpt hundratals ungdomar tillbaka till ett värdigt liv, bland annat genom att ta emot dom i sitt eget hem.

Maxie har även varit en förkämpe för ECAD. Hon har länge försökt påverka Skotska städer att bli medlemmar i vår organisation och ordnat stora konferenser i Glasgow med ECAD som huvudtalare.

Vi gratulerar Maxie Richard, en mycket stark och inspirerande kvinna som kämpar hårt i motvind.

Mobilisering mot narkotika tillsammans med CAN lanserade en ny metod att involvera unga i drogförebyggande arbete i våras - Local Hero. Den första Local Hero gruppen bildades i juni i Västerås. Tanken bakom det är att ungdomar kommer fram med en ide om vad som man skulle kunna göra drogförebyggande i sina lokaler. Den 1-2 september besökte Local Hero ECAD-möte i Visby för att informera om ungas drogförebyggande arbete.

Läs mer på www.mobilisera.nu/local-hero.nu

European Cities Against Drugs

ECAD, Stadshuset

105 35 Stockholm, Sweden

Tel. +46-8-5082 93 62 Fax +46-8-5082 94 66

e-mail: ecad@ecad.net www.ecad.net

ECAD Regional office in Russia www.ecad.ru

zazulin@ecad.ru Phone +7-812-328 96 65

ECAD Regional office in Latvia

vilnis.kipens@kurzeme.rcc.lv

Phone +371-7037330 Fax +371-7037331